

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา
โรงเรียนบ้านป่าसान

The Curriculum Administration Guidelines for Social Studies, Religion and
Culture Learning Area by Integrated and the 21st Century Education Approach :

A Case Study of Ban Pasan School

วันที่รับบทความ: 19 ส.ค. 66

วันที่แก้ไขบทความ: 1 เม.ย. 67

วันที่ตอบรับ: 8 เม.ย. 67

ชนัญญู ตาสาย¹

Chanunyu Tasai¹

วิชิต เทพประสิทธิ์²

Wichit Thepprasit²

ประเวศ เวชชะ³

Prawet Wetcha³

บทคัดย่อ

ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ของโรงเรียนบ้านป่าसानที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการประเมินสภาพการณ์ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดหมาย ประเด็นยุทธศาสตร์ และการกำหนดแผนงานโครงการ ซึ่งได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ 3 ด้าน คือ 1) ด้านคุณภาพ ผู้เรียน 2) ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำไปสู่การกำหนดแผนงานโครงการทั้ง 15 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ 1. พัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคม สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 2. พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3. เพื่อส่งเสริมให้ บุคลากรมีการพัฒนาตนเองเนื่องจากครูไม่ครบชั้น 4. พัฒนาสภาพแวดล้อม การบริการ และสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน 5. พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 6. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการ จัดการเรียนการสอน 7. แก้ไขปัญหาการขาดความเอาใจใส่จากผู้ปกครอง 8. แก้ไขสื่อครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ 9. พัฒนา ระบบบริหารและการมีส่วนร่วม 10. พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในต่อเนื่อง 11. ส่งเสริมและปรับปรุงหลักสูตร

¹นักศึกษหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (2565)

¹Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University. (2022)

²อาจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)

²Lecturer in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University. (Advisor).

³รองศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)

³Associate Professor in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University. (Co Advisor).

สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ 12. พัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 13. เพื่อพัฒนาคุณภาพครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน 14. ส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา 15. แก้ไขปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน

คำสำคัญ : แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เชิงบูรณาการ การศึกษาในศตวรรษที่ 21

Abstract

The curriculum administration guidelines for social studies, religion and culture of Ban Pasan School by integrated and the 21st century education approach require situational analysis, vision, mission, goals, strategic issues and project planning. The strategic issues were designed covering 3 areas i.e. 1) Learner Quality 2) Curriculum Management Process 3) Learner-centered Instructional Management Process. This led to designing project plans covering 15 strategies. Strategy 1: Develop learners' learning achievement in social studies. 2: Develop learners' desirable characteristics and values as determined by the school. Strategy 3: Promote teachers for consistent self-development due. Strategy 4: Develop landscape, service and social environment favorable to learning of the learners which comprises 2 projects. Strategy 5: Develop learner-centered instructional method for the 21st century learning skills of the learners. Strategy 6: Promote the use of technology in teaching, efficient monitoring and evaluation of learner's learning achievement. Strategy 7: Fix the problems of uncaring parents on their children comprising 1 project. Strategy 8: Solve problems on inadequate instructional media and technology. Strategy 9: Develop administration system by promoting participatory approach. Strategy 10: Develop consistent internal quality assurance system. Strategy 11: Promote and improve social studies, religion and culture curriculum for efficiency and meeting the 21st century education. Strategy 12: Develop administration system and promote participation in educational administration. Strategy 13: Develop teacher's quality for competence in integrated learning management and the 21st century education. Strategy 14: Promote teachers and educational personnel for the training on social studies to fix inadequate teachers in this learning area.

Keywords: Curriculum Management Approaches, Social Studies Religion and Culture Learning Subject Group,
Integrated, Education in the 21st Century

บทนำ

ในปัจจุบันสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างจากในอดีตมาก มีการเคลื่อนย้ายผู้คน สื่อเทคโนโลยี และทรัพยากรต่าง ๆ จากทั่วทุกมุมโลกอย่างสะดวกและรวดเร็ว มีความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองระหว่างภูมิภาค ประเทศ สังคมและชุมชน มีความซับซ้อนและการเปลี่ยนแปลงของความรู้และข้อมูลข่าวสารตลอดเวลา ดังนั้น วิถีชีวิตและการทำงานในศตวรรษที่ 21 จึงมีความแตกต่างจากอดีต มีการเปิดกว้าง

ยอมรับ และให้ความสำคัญกับข้อมูลความรู้ข่าวสารที่หลากหลาย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อผู้คนในศตวรรษนี้ จึงไม่สามารถใช้ความรู้และทักษะบางอย่างในอดีตมาแก้ไขปัญหในปัจจุบันได้

หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่โรงเรียนจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ ไปสู่การปฏิบัติได้ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชนและสังคมอย่างมีความสุข (ปริญญ วังศ์สินสุข, 2547, น. 3) โดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป็นหลักสูตรแกนกลางและเพิ่มเติมในส่วนที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยสถานศึกษาต้องมีการประสานสัมพันธ์และร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานในท้องถิ่นให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ในการบริหารจัดการหลักสูตรนั้นสิ่งสำคัญคือการยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ประเวศ เวชชะ (2564, น. 446) กล่าวว่า การบริหารจัดการหลักสูตร เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเริ่มตั้งแต่การวางแผนการใช้หลักสูตร การนิเทศกำกับติดตามและการประเมินการใช้หลักสูตร โดยใช้ทรัพยากรการบริหารให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาคณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องอาศัยแนวทางหรือกลยุทธ์เป็นหลักในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้ประสิทธิภาพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในระดับประถมศึกษาเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ต้องจัดทำด้วยความรอบคอบ เพราะสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในระดับช่วงชั้นนี้จะต้องเน้นการช่วยเหลือให้ผู้เรียนมีทักษะ กระบวนการ และมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการที่จะทำให้เขาเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบในอันที่จะรักษาค่านิยมประชาธิปไตยที่หลอมรวมความเป็นชาติเอาไว้ได้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในระดับประถมศึกษาต้องเน้นผู้เรียนได้เรียนรู้ว่าพวกเขามีหน้าที่อย่างไร เน้นให้ผู้เรียนได้แสวงหาและใช้ทักษะ กระบวนการ และข้อมูลต่าง ๆ ในโลกของเขาและในสังคม

โรงเรียนบ้านป่าส้าน เป็นสถานศึกษาของรัฐ ที่ตั้งเลขที่ 263 ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 สภาพบริบทของโรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนภายในเขตบริการพื้นที่ตำบลเมืองพานและตำบลป่าหุ้ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ลักษณะของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ ประชาชนส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ อาชีพรับจ้าง และเกษตรกร ดังนั้นสภาพทางเศรษฐกิจจึงมีฐานะปานกลางค่อนข้างยากจน ทำงานอยู่ต่างถิ่น และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนเป็นอย่างดี ปัจจุบันมีนายสวัสดิ์ วงศ์วิชัย ดำรงตำแหน่งรักษาการผู้อำนวยการโรงเรียน ได้จัดการเรียนการสอนเป็น 2 ระดับ คือระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล 1-อนุบาล 3) และระดับประถมศึกษา (ป.1- ป.6) (แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนบ้านป่าส้าน 2564)

จะเห็นได้ว่า แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าส้าน นับเป็นอีกกรณีศึกษา

หนึ่งที่เป็นแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ในเชิงหลักสูตรบูรณาการ ให้การจัดการศึกษายังสามารถดำเนินต่อไปได้ภายใต้การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังเช่น ในสถานการณ์ที่ครูไม่ครบชั้นเรียน ถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติอย่างเต็มประสิทธิภาพ ภายใต้การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าส้าน

ประโยชน์ของการศึกษา

1. ด้านความรู้ ผลจากการวิจัยทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าส้าน รวมถึงเหตุปัจจัยสำคัญที่ผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าส้าน และภาพอนาคตของการบริหารจัดการเรียนรู้ ตลอดจนแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าส้าน

2. ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อ ครู ผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องของโรงเรียนบ้านป่าส้าน เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนงานขององค์กร วางโครงสร้างการบริหารและการจัดการแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าส้าน ให้มีความเหมาะสม เกิดประโยชน์ต่อองค์การ ตลอดจนสามารถควบคุมการบริหารและการจัดการ และพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1. สภาพการการบริหารจัดการหลักสูตรได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการหลักสูตร ดังนี้ เหตุปัจจัยภายนอกและเหตุปัจจัยภายใน ประกอบด้วย เหตุปัจจัยสนับสนุนและ เหตุปัจจัยจุดรั้ง

1.3 ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.4 แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าส้าน ให้บรรลุตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

2.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ศึกษาจาก ศึกษาจากประชากร ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้สอน

2.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาจาก ได้แก่หลักสูตรสถานศึกษา แผนการปฏิบัติงานประจำปี รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

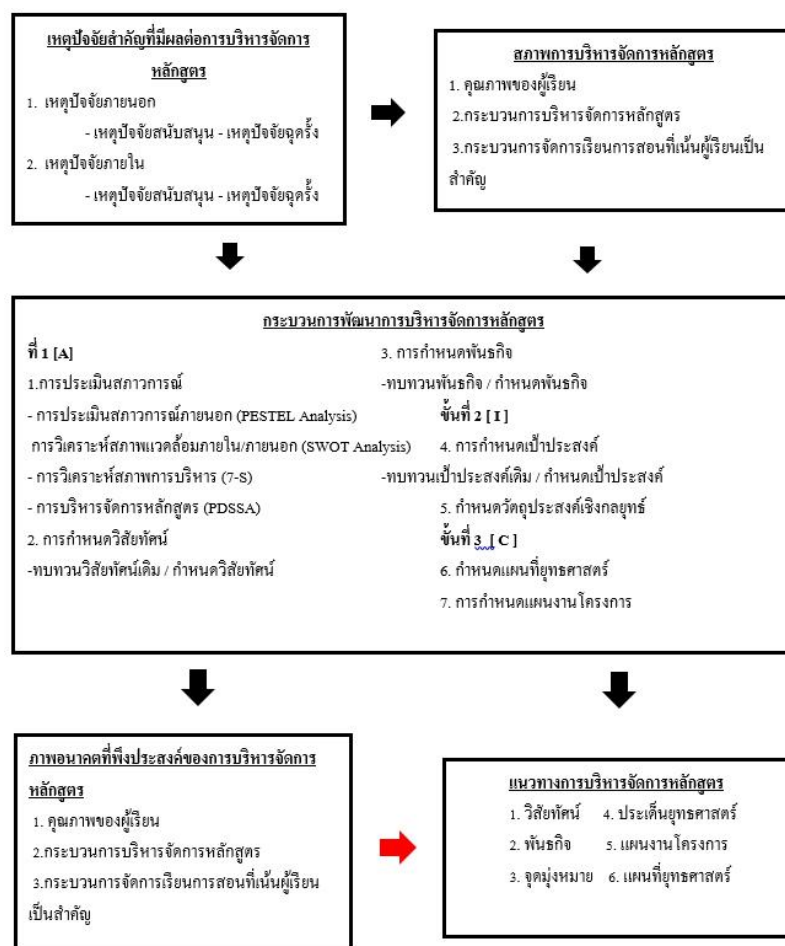
3. ขอบเขตด้านเวลา

การวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการหลักสูตร ปีการศึกษา 2562 – 2564 อดีตที่ส่งผลถึงปัจจุบัน ย้อนหลังจากปัจจุบันไป 3 ปีการศึกษา

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนบ้านป่าसान อำเภอกพาน จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าส้าน ประกอบด้วย (1.) คุณภาพของผู้เรียน (2.) กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร (3.) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เหตุปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ใช้ เหตุปัจจัยด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และทฤษฎีการวิเคราะห์ผลกระทบจากปัจจัยภายนอกและภายในองค์กร ได้แก่ ทฤษฎีการวิเคราะห์ผลกระทบจากปัจจัยภายนอก (PESTEL Analysis) เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารและการจัดการหลักสูตร แบ่งเป็น 2 เหตุปัจจัย ได้แก่ (1.) เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อด้านคุณภาพผู้เรียน โดยมีปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยจุดรั้งทั้งภายในและภายนอก (2.) เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยมีปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยจุดรั้งทั้งภายในและภายนอก (3.) ด้านด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยจุดรั้งทั้งภายในและภายนอก ซึ่งเหตุปัจจัยเหล่านี้เป็นได้ทั้งเหตุปัจจัยสนับสนุนและเหตุปัจจัยจุดรั้ง

ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าส้าน ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิค การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) การวางแผนตามสถานการณ์เชิงภาพอนาคต (Scenario Planning) ในการศึกษาภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการเพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าส้าน

กระบวนการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรประกอบด้วย ทฤษฎีการบริหารแบบ Balanced Scorecard (BSC) และการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Appreciation-Influence-Control : AIC) จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อสรุปว่า แนวทางในการบริหารและการจัดการหลักสูตร ในที่นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเป็นแนวทางกลยุทธ์ ซึ่งกระบวนการพัฒนาแนวทางกลยุทธ์ในการบริหารและการจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพการณ์ การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดพันธกิจ การกำหนดเป้าประสงค์ การกำหนดประเด็นกลยุทธ์ และการกำหนดแผนงานโครงการ แนวทางในการบริหารและการจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ และแผนงานโครงการ

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประเวศ เวชชะ (2564 , น. 545 - 556) การบริหารจัดการหลักสูตร (PDSSA) ประกอบด้วย การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาสถานศึกษา การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสม การนิเทศกำกับติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้สถานศึกษา และ การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยให้หลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพ

Robert Waterman, Tom Peter and Julien Phillips (1980) ปัจจัยการบริหารจัดการงานในองค์กรของ McKinney 7-S Framework สรุปได้ว่า ปัจจัยทั้ง 7 ประการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กรนั้น เป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร สำหรับการจัดทำแผนกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งปัจจัยทั้ง 7 ยังมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกันเสมอในการทำให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กร

โดยองค์ประกอบ ได้แก่ 1) กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy) 2) โครงสร้างองค์กร (Structure) 3) ระบบการปฏิบัติงาน (System) 4) บุคลากร (Staff) 5) ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill) 6) รูปแบบการบริหารจัดการ (Style) 7) ค่านิยมร่วม (Shared values)

ปรีดี นุกุลสมปรารถนา (2563) การวิเคราะห์ผลกระทบจากปัจจัยภายนอก (PESTEL Analysis) สรุปได้ว่า ปัจจัยภายนอก ประกอบไปด้วย 6 ปัจจัย Political (P) คือ ปัจจัยด้านการเมือง Economic (E) คือ ปัจจัยด้านการเศรษฐกิจ Social (S) คือ ปัจจัยด้านสังคม Technology (T) คือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี Environment (E) คือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม Legal (L) คือ ปัจจัยด้านกฎหมาย

อรพินท์ สฟโชคชัย (อ้างใน ศิโรตม์ พรหมวิหาร, 2551) กระบวนการ AIC เป็นการประชุมที่ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันเพื่อจัดทำแผน โดยเป็นวิธีการที่เปิดโอกาส ให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีเวทีพูดคุยแลกเปลี่ยน ความรู้ ประสบการณ์ นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่จะทำให้เกิดความเข้าใจถึงสภาพปัญหา ความต้องการข้อจำกัด และศักยภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เป็นกระบวนการที่ช่วยให้มีการระดมพลังสมองในการศึกษา วิเคราะห์พัฒนาทางเลือก เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา เกิดการตัดสินใจร่วมกัน เกิดพลังของการสร้างสรรค์และรับผิดชอบต่อการพัฒนา การศึกษาสู่ (ศิโรตม์ พรหมวิหาร, 2551) ชุมชน ท้องถิ่น

จุฑาทิพย์ ภัทราวาท (2553, น. 6-8) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research) สรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research) หรือ PAR มีขั้นตอนแบ่งได้เป็น 6 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นศึกษาปัญหา และกำหนดแนวทางหรือวิธีการแก้ไข ขั้นตอนที่ 3 วางแผนปฏิบัติการแก้ปัญหา ขั้นตอนที่ 4 วางแผนการติดตามและประเมิน โครงการ ขั้นตอนที่ 5 ปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้ ขั้นตอนที่ 6 การเตรียมการถอนตัวและเผยแพร่ผลงาน

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (2559, น.9) Scenario Planning เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้องค์กรสำรวจและมองเห็นเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างเป็นกระบวนการ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ เพื่อรองรับสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตและสามารถพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพตามแนวทางกลยุทธ์ที่ได้วางแผนไว้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ประกอบด้วย 1) กำหนดขอบเขต 2) พิจารณาสภาพแวดล้อม 3) คัดเลือกปัจจัย 4) เขียนภาพในอนาคต 5) กำหนดกลยุทธ์

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (2559, น.13) การบริหารองค์กรแบบ Balanced Scorecard (BSC) เป็นกระบวนการบริหารที่ประกอบด้วยรายละเอียดมุมมองทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1. มุมมองด้านการเงิน (Financial Perspective) 2. มุมมองด้านลูกค้า (Customer Perspective) 3. มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective) 4. มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (Learning and Growth Perspective) ในแต่ละด้านจะประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1. วัตถุประสงค์ (Objective) 2. ตัวชี้วัด (Measures หรือ Key Performance Indicators) 3. เป้าหมาย (Target) 4. แผนงาน โครงการ หรือ กิจกรรม (Initiatives)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าसान ใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการ

แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัย (Research Design) และกำหนดวิธีการวิจัย (Research Methodology) เพื่อตอบคำถามการวิจัย (Research Question) โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านป่าส้าน (Explanatory Sequential Design) โดยการศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตร โดยใช้เครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ แบบสอบถาม จำนวน 4 ชุด โดยผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 2 โดยการเลือกแบบเจาะจง ในการศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตร เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ผ่านกิจกรรมการประชุมแบบมีส่วนร่วม จาก ผู้อำนวยการ 1 คน หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 2 คน ถึงเหตุปัจจัยที่สนับสนุนและอุดหนุน ทั้งที่เป็นเหตุปัจจัยจากภายในและภายนอก

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพอนาคตที่พึงประสงค์และแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าส้าน ผู้วิจัยได้ออกแบบการศึกษาศภาพและเหตุปัจจัยโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผู้ร่วมการวิจัยในขั้นตอนนี้ประกอบด้วย จาก ผู้อำนวยการ 1 คน หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 2 คน โดยการศึกษาภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของหลักสูตร

หลังจากการกำหนดภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าส้าน ผู้ร่วมวิจัยได้พัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ซึ่งเป็นชุดความคิดที่ประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ แผนงาน โครงการ และจัดทำแผนที่กลยุทธ์

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพและเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21

1. สภาพการบริหารจัดการหลักสูตร

1.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน

จากการศึกษาสภาพ ร้อยละของจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตั้งแต่ เกรด 3 ขึ้นไป ปีการศึกษา 2562 – 2564 เมื่อพิจารณาภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ปีการศึกษา 2564 มีค่าเฉลี่ยรวมสูงที่สุด รองลงมาปีการศึกษา 2563 มี และปีการศึกษา 2562 มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จากข้อมูลดังกล่าวพบว่า ปีการศึกษา 2562 – 2564 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตั้งแต่เกรด 3 ขึ้นไปของนักเรียนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี

1.2 ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวางแผนการใช้

หลักสูตรสถานศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือ ด้านการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา

1.3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก พิจารณาเป็นรายข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือมีการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก รองลงมา คือมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก

2. เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพแผนภาพการจัดการหลักสูตร

2.1 เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ด้านคุณภาพผู้เรียน เหตุปัจจัยสำคัญเกิดจาก ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านกระบวนการบริหารจัดการ ทำให้มีเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ดังนี้ เหตุปัจจัยสนับสนุนได้แก่ อัตลักษณ์ของโรงเรียนมีความสอดคล้องกับบริบททางสังคม, มีรูปแบบการบริหารที่ชัดเจนเป็นระบบ, ครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอชุมชนมีแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติและวัฒนธรรม รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น, สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี (ICT), ชุมชนมีส่วนร่วมและความร่วมมือและสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เหตุปัจจัยสนับสนุนได้แก่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายอยู่บ่อยครั้ง, ขาดความพร้อมของครอบครัวที่ไม่สามารถดูแลเอาใจใส่ในตัวผู้เรียน, ปัญหาของครู ไม่ครบชั้น เนื่องจากมีจำนวนนักเรียนบุคลากรบางส่วนเกษียณอายุราชการ, ครูและบุคลากรทางการศึกษามีภาระงานพิเศษมากเกินไป ส่งผลต่อการสนับสนุนผู้เรียนในทุกด้าน

2.2 เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร เหตุปัจจัยสำคัญเกิดจาก ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านกระบวนการบริหารจัดการ ทำให้มีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตร ดังนี้ เหตุปัจจัยสนับสนุนได้แก่ มีการปรับหลักสูตรตามนโยบาย, หลักสูตรมีความยืดหยุ่น, ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร, ครูและบุคลากรมีการทำงานเป็นทีม, มีงบประมาณพัฒนาหลักสูตร เหตุปัจจัยจุดรั้งได้แก่ ขาดการวิจัย นิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตร, สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย, ขาดบุคลากรครู, ครูมีภาระงานพิเศษมากเกินไป

2.3 เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เหตุปัจจัยสำคัญเกิดจาก ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านกระบวนการบริหารจัดการ ทำให้มีปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้ เหตุปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ มีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน, มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ บูรณาการวิชา (Integrated Learning Management), มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, จ้างบุคลากรครูมาช่วยจัดการเรียนการสอน, มีการสนับสนุนใช้สื่อเทคโนโลยี (ICT), มีงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมเฉพาะทาง เหตุปัจจัยจุดรั้งได้แก่ ความไม่พร้อมหลังจากสถานการณ์โควิด-19 ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน, ขาดการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล, ครูขาดการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน, ผู้ปกครองขาดความเข้าใจในการกำกับดูแลผู้เรียน, ผู้ปกครองมีรายได้ไม่แน่นอน เนื่องจาก
ภาวะเงินเฟ้อและเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอน

ตอนที่ 2 ภาพอนาคตที่พึงประสงค์และแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านป่าสามที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21

1. ด้านคุณภาพผู้เรียน

1.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ต้องการให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 1) ทักษะการเรียนรู้และ
สร้างนวัตกรรม ได้แก่ คิดสร้างสรรค์ ใฝ่ใจนวัตกรรม มีวิจารณญาณ แก้ปัญหาเป็น สื่อสารดี เต็มใจร่วมมือ 2) ทักษะ
สารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี ได้แก่ อัปเดตข้อมูลข่าวสาร รู้เท่าทันสื่อ รอบรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ ฉลาดสื่อสาร
3) ทักษะชีวิตและอาชีพ ได้แก่ มีความยืดหยุ่น รู้จักปรับตัว ริเริ่มสิ่งใหม่ ใฝ่ใจดูแลตัวเอง รู้จักเข้าสังคม เรียนรู้
นวัตกรรม มีความเป็นผู้นำ รับผิดชอบต่อหน้าที่ พัฒนาอาชีพ หมั่นหาความรู้รอบด้าน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา
กำหนด

1.2 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า ผู้เรียนมีความรู้ เข้าใจในสภาพสังคมเศรษฐกิจ
การเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน สามารถปรับตัว ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข มีภูมิคุ้มกัน เข้าใจหลัก
เศรษฐกิจพอเพียงปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามเข้าใจวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น
ซึ่งควรเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงด้วยการลงมือปฏิบัติ
มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ควรเน้นให้ผู้เรียน
นำความรู้มาใช้กับกระบวนการเทคโนโลยี ในการสืบค้นหาข้อมูล การใช้ข้อมูล มาปรับใช้กับชีวิตประจำวัน

1.3 ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการ
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านป่าสามที่สอดคล้องกับการศึกษา
ในศตวรรษที่ 21 ในเชิงบูรณาการ มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการใช้หลักสูตร 2) การนำหลักสูตรไปใช้
3) การสนับสนุนการใช้หลักสูตร 4) การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร 5) การประเมินการใช้หลักสูตร
ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ครอบคลุมทุก ๆ มิติ

1.4 ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม
ในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง คำนึงถึงความแตกต่าง
ระหว่างบุคคล มีการส่งเสริมการเรียนรู้ตามความถนัดและสนใจของผู้เรียน ใช้วิธีการเสริมแรงทางบวก เช่น การให้
รางวัล การยกย่องชมเชย มุ่งส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยตนเองให้มากที่สุด ส่งเสริม
ให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ข้อคิดเห็นซึ่งกันและ
กัน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดในการหาเหตุผล
คิดแก้ปัญหา อย่างมีระบบ โดยจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบลงมือปฏิบัติเรียนรู้จากประสบการณ์จริง
สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
มีการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบนวัตกรรม ห้องเรียนมีความสะอาด ปลอดภัย มีการตรวจสอบและประเมินผู้เรียน
ด้วยวิธีการที่หลากหลายและเป็นระบบ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยอภิปรายตามกระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อทำการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าสำน

พบว่า แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าสำน จำเป็นต้องมีการประเมินสภาพการณ์ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์ และการกำหนดแผนงานโครงการ ซึ่งก่อนการประเมินสภาพการณ์ได้ศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าสำน มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่ง ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร เป็นด้านที่สำคัญที่ส่งผลต่อด้านอื่นๆ สอดคล้องกับ ประเวศ เวชชะ (2564 : 400 –402) กล่าวว่า หลักการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพควรมีหลักการบริหารจัดการหลักสูตร ควรมีหลักความพร้อม การวิเคราะห์ผู้เรียนว่ามีความพร้อมเกี่ยวกับหลักความรู้ทักษะพื้นฐานพร้อมที่จะเรียนรู้เรื่องไหนในหลักสูตร โดยมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน เช่น กลุ่มหลังทั้งครอบครัว บุคลิกภาพและลักษณะนิสัย สุขภาพความสนใจความถนัดของผู้เรียนวิธีการเรียนรู้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นต้นเพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลของผู้เรียนออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาผู้เรียน และยังสอดคล้องกับ

พระพิรุณ วชิราวุธ (จีระลิ) (2561 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารและการจัดการหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านด้ายเทพกาญจนาอุปถัมภ์ กล่าวว่า แนวทางการบริหารและการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย 1) ควรดำเนินการจัดการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน 2) ควรจัดทำสื่ออุปกรณ์การสอนเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งสื่อและอุปกรณ์ดังกล่าว สามารถสนองความรู้และทักษะในเนื้อหาวิชาของหลักสูตรได้อย่างชัดเจน 3) ควรสนับสนุนงบประมาณทรัพยากรอย่างเพียงพอสำหรับการพัฒนาครูและบุคลากร และจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ 4) กำกับติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการคิดจากการจัดการการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การฝึกปฏิบัติและการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวัน 5) จัดให้มีการประเมินหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อนำปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำหลักสูตรไปใช้มาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรการศึกษาต่อไป หลังจากที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตร ได้ดำเนินการประเมินสภาพการณ์ ซึ่งการประเมินสภาพการณ์จะแบ่งได้ 2 สภาพการณ์ ได้แก่ การประเมินสภาพการณ์ภายนอก และการประเมินสภาพการณ์ภายใน ทำให้ทราบถึงสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งที่เหตุปัจจัยสนับสนุน และเหตุปัจจัยฉุดรั้ง สอดคล้องกับ

กันตพัฒน์ มณฑา (2561 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า

คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากตัวแปรด้านครู รองลงมาคือ ด้านการบริหารการศึกษา ด้านผู้บริหาร ด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัยด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน โดยมีอิทธิพลทางบวก และโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และสามารถอธิบายคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้ผลการวิจัยได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านความเหมาะสมที่ระดับมากที่สุด

ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์ที่ระดับมากที่สุดสองด้านการศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรและการประเมินสภาพการณ์การศึกษาเหตุปัจจัยเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการศึกษาข้อมูลที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตจนถึงปัจจุบันย้อนหลัง 3 ปีการศึกษา คือปีการศึกษา 2562-2564 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดวิสัยทัศน์และองค์ประกอบของกลยุทธ์ตามแนวทาง Balance Scorecard (BSC) การจะกำหนดวิสัยทัศน์ที่สมบูรณ์ได้นั้นต้องศึกษาจากภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาที่เทียบเคียงกับต่างประเทศ นำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรที่ทรงประสิทธิภาพที่เทียบเคียงกับประเทศที่มีมาตรฐานการศึกษาระดับสากล เพื่อพัฒนา แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าสำน

โดยภาพอนาคตการบริหารจัดการหลักสูตร ผู้ร่วมวิจัยได้ค้นพบ การบริหารจัดการหลักสูตรที่ทรงประสิทธิภาพประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตร มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีให้เพียงพอต่อความต้องการทันสมัย และพร้อมใช้งานอยู่ตลอดเวลา มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาหลักสูตรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการนำเสนอ เผยแพร่ผลงานที่ได้จากการจัดการเรียนการสอน

2. ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ พบว่า สถานศึกษาควรจัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร มีการจัดทำโครงสร้างรายวิชาตามหลักสูตรที่ถูกต้อง จัดการเรียนการสอนตามหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้ และควรประเมินผลการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด

3. ด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตร สถานศึกษาควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตร มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีให้เพียงพอต่อความต้องการทันสมัย และพร้อมใช้งานอยู่ตลอดเวลา มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาหลักสูตรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเสนอ เผยแพร่ผลงานที่ได้จากการจัดการเรียนการสอน

4. ด้านการนิเทศกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร พบว่า สถานศึกษาควรกำหนดนโยบาย กรอบแนวคิด และเกณฑ์การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบตามแผนที่วางไว้ มีการกำกับ ติดตาม การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีระบบการปรับปรุงพัฒนาผลการใช้หลักสูตร หลังจากที่มีการนิเทศติดตาม อย่างเป็นระบบ

5. ด้านการประเมินการใช้หลักสูตร พบว่า ควรมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีการประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรนำผลการประเมินไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร มีการประเมินการใช้หลักสูตรโดยการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มีการติดตามผลการใช้หลักสูตรจากผลงานของนักเรียนอย่างต่อเนื่องในการรวบรวมวิเคราะห์ ติความจัดทำข้อมูลอย่างเป็นระบบและปัจจุบัน โดยคำนึงรอบด้าน ในการ

รวบรวมวิเคราะห์ ทั้งการศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตร การศึกษาเหตุปัจจัย และการศึกษาสภาพอนาคตที่พึงประสงค์ นำไปสู่แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าสำถัน ซึ่งประกอบด้วย

การกำหนดวิสัยทัศน์ใหม่ได้ว่า “กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และสร้างองค์ความรู้ได้อย่างเหมาะสมเต็มตามศักยภาพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถประยุกต์ใช้สื่อ เทคโนโลยีในการสร้างนวัตกรรมสู่นวัตกรรม มีเจตคติที่เหมาะสมต่อสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21”

การกำหนดพันธกิจ 1) พัฒนาความรู้ความสามารถทางสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามศักยภาพของผู้เรียน และสามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อ 2) จัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายต่อเนื่อง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีความสุข 3) จัดแผนการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามความถนัดและความสนใจ 4) พัฒนาบุคลากรของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้มีความรู้และทักษะตลอดจนนำประสบการณ์มาใช้ในการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5) มีการนิเทศและติดตามอย่างเป็นระบบ ในด้านการเรียนการสอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 6) จัดการเรียนการสอนโดยการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ในทุกรายวิชาอย่างเป็นรูปธรรม จัดกิจกรรมวิชาการด้านสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้นักเรียนกล้าแสดงออก และได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามความถนัดและความสนใจ 7) จัดกิจกรรมนำเสนอผลงานนักเรียน – ครูในงานนิทรรศการทางวิชาการภายในโรงเรียน 8) สนับสนุน ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรมประกอบการเรียนการสอนตามเนื้อหาการเรียนรู้ 9) จัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถ และช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 10) วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลายให้ครอบคลุมทั้งทางด้านความรู้ทักษะ/กระบวนการ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ และผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์ของคุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เมื่อจบการศึกษา 1) มีคุณภาพตามเกณฑ์ของคุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต 4) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย 5) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 6) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

การกำหนดประเด็นกลยุทธ์ ตามแนวทางของ บาลานสกอร์การ์ด (Balance Scorecard) ได้มาซึ่งประเด็นกลยุทธ์ ในการกำหนดแผนงานโครงการ คือ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านประสิทธิภาพ มี 3 ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามจุดมุ่งหมาย ที่สถานศึกษากำหนด สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 2 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning Management) 2) โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 21 ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และค่านิยมที่พึงตามทีสถานศึกษากำหนด มี 2 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 2) โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองเนื่องจากครูไม่ครบชั้น ทำให้ต้องมีการใช้การบูรณาการเรียนรู้เข้ามาช่วย มี 2 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 2) โครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด และปฏิบัติจริง (Active Learning) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านคุณภาพการให้บริการ มี 5 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาสภาพแวดล้อม การบริการ และสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มี 2 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการพัฒนาอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน และปรับปรุงภูมิทัศน์ 2) โครงการห้องเรียนบูรณาการ ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มี 2 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 2) โครงการส่งเสริมทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ยุทธศาสตร์ที่ 6 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน มีการตรวจสอบ และประเมินความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มี 2 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการอบรมการใช้สื่อ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน 2) โครงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ยุทธศาสตร์ที่ 7 แก้ไขปัญหาการขาดความเอาใจใส่จากผู้ปกครองที่มีต่อผู้เรียนมี 1 โครงการ ได้แก่ โครงการความร่วมมือผู้ปกครองเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียน ยุทธศาสตร์ที่ 8 แก้ไขสื่อครุภัณฑ์เทคโนโลยีที่ไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน มี 1 โครงการ ได้แก่ โครงการจัดหาครุภัณฑ์ทดแทนครุภัณฑ์ชำรุดประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านประสิทธิภาพกระบวนการภายใน มี 4 ยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ที่ 9 พัฒนาระบบบริหารจัดการ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มี 2 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการพัฒนาคุณภาพระบบการบริหาร 2) โครงการสานสัมพันธ์บุคลากร ยุทธศาสตร์ที่ 10 พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มี 1 โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ยุทธศาสตร์ที่ 11 ส่งเสริมและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 1 โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ยุทธศาสตร์ที่ 12 พัฒนาระบบบริหารจัดการ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มี 1 โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาคุณภาพระบบการบริหาร จัดการการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการพัฒนาองค์กร และบุคลากร มี 3 ยุทธศาสตร์ คือยุทธศาสตร์ที่ 13 เพื่อพัฒนาคุณภาพครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแบบ บูรณาการ (Integrated Learning Management)ให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 2 โครงการ ได้แก่ 1)โครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2)โครงการ นิเทศการสอน ยุทธศาสตร์ที่ 14 ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องได้รับการอบรมพัฒนา เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา มี 1 โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาครูผู้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่

สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ยุทธศาสตร์ที่ 15 แก้ไขปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน มี 1 โครงการ ได้แก่ โครงการจ้างบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ควรสร้างความตระหนักให้บุคลากรในการพัฒนาความรู้ ทักษะและกระบวนการพัฒนา หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลก ในศตวรรษที่ 21

2. ควรกำหนดแนวทาง เป้าหมาย จุดเน้น การ กำกับ ติดตาม ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบแบบแผนอย่างสร้างสรรค์โดยการมีส่วนร่วม

3. ควรสนับสนุนการจัดประชุม อบรมสัมมนา พัฒนาศูนย์และครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าสำน

4. ควรส่งเสริมงบประมาณ วัสดุ เครื่องมือ กระบวนการ เทคโนโลยี สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนรู้อ และการพัฒนาบุคลากร อย่างเหมาะสม โปร่งใส คุ่มค่าและสามารถตรวจสอบได้ 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย ครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อคุณภาพของผู้เรียนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ควรศึกษารูปแบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน การบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการ ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านป่าสำน

รายการอ้างอิง

กัณฑ์พัฒน์ มณฑา. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.*

จุฑาทิพย์ ภัทราวาท. (2553). *คู่มือการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. (พิมพ์ครั้งที่ 2).*

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์.

ประเวศ เวชชะ. (2564). *การออกแบบการวิจัย. เชียงราย: ร้านป๊อปปี้แอนด์น้อง.*

ปริญญญา วงศ์สินสุข. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในเครือข่าย การใช้หลักสูตรศึกษามัธยมศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.*

ปรีดี นกุลสมปรารถนา. (2563). *รู้จักประเภทของกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR)*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2566. เข้าถึงได้

จาก <https://www.popticles.com/branding/types-of-csr/>.

พระพิระยุทธ วชิราวุธ (จีเมะลิ). (2561). *การบริหารและการจัดการหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านด้ายเทพกาญจนาอุปถัมภ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.*

ศิริโรตม์ พรหมวิหาร. (2551). *กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัยในการขับขีรถจักรยานยนต์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.*

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2559). *แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2559.*

Robert Waterman, Thomas J. Peters, and Julien R. Phillips. (1980). Structure is not organization. *Business Horizons*.